

פירי פירי

יוצא לאור ע"י בית ההוראה "מעין טהור"

בית ההוראה
מעין טהור
ע"ש מרן הראשון רבינו עובדיה יוסף זצוקל
בנשיאות מרן הגאון הגדול ר' ברוך שרנא שליט"א
בראשות הר"ר נ"י ניב נסיר שליט"א

המתן שלמה - גילה
0527-150-637

הלכה למשה
הלכות אקטואליות ומעשיות
מתוך סדרת הספרים שו"ת הלכה למשה
מאת הרב יניב נסיר שליט"א
ראש בית ההוראה ומח"ס שו"ת הלכה למשה
ומו"ץ דק"ק מחנה אפרים

רק במקום סכנה ממש. ועוד הוסיף הגזע ישי שאם מדובר במקום סכנה, אין צריך ללחוץ ואפילו להרוג בידיים מותר. ולבסוף שב הגזע ישי לעיקר נידונו ודחה את הראיה להקל מדברי רש"י, ואדרבה כתב שמדברי רש"י נראה ראייה בהיפך לאסור, שכן דוקא בענין הצידה כתב רש"י שאין בכך משום צידה, הואיל שאין הדרך לצוד על ידי דיבור. אבל הבורא אדם על ידי ספר "היצירה" שנעשה על ידי דיבור, כן הדרך, שהלא בורא העולם הקב"ה, ברא כל הבריאה כולה על ידי דיבור, ולכן העלה לאסור בנידונו לברוא אדם על ידי דיבור.

הדלקת השמל אם נחשבת "הבערה" שלא כדרכה

ולפי האמור, לכאורה בנידונו שהפעולה החשמלית נעשית על ידי דיבור בלבד, לכאורה הרי זה מלאכה הנעשית שלא כדרכה ויש סמך להקל. אלא שבאמת בעיקר איסור השימוש בחשמל בשבת, כבר כתב בסברא הזאת בשו"ת מהרש"ם (ח"ב ס"ס רמז) להסתפק אם בהבערה וכיבוי של החשמל, יש בו מלאכה דאורייתא, כיון שלא היה כמוהו במשכן. וכ"כ בשו"ת ארץ צבי (סי' סב). וזה כעין הסברא הנ"ל. אבל באמת רוב מנין ובנין של רבותינו הפוסקים לא הסכימו לדברי מהרש"ם הנ"ל כידוע, וכמו שכתב בשו"ת קרן לדוד (סי' ב). והגאון חזון איש (מועד סי' נ אות ט). [והחזו"א הוסיף לחדש שיש בהדלקה גם משום "בונה" וכיבוי משום "סותר"], ע"ש. וכן הגרש"ז אורבך בספר מאורי אש הרחוב בזה והעלה שיש בזה איסור דאורייתא, והעיר (עמ' קד ע"א בהערה) על מהרש"ם שכנראה שלא היה בקי בטיב החשמל. וכ"כ מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל בשו"ת יביע אומר (ח"א חאו"ח סי' יט אות יד). ובשו"ת ציץ אליעזר (ח"א סי' כ). ובספר שמירת שבת כהלכתה (ריש פרק יג במהדור"ב). ובספר מנוחת אהבה (ח"א פרק כד סעיף ב-ג). ע"ע. ומדבריהם מוכח שאינם סוברים כסברת מהרש"ם הנ"ל להקל- הואיל שלא היה מלאכה כזו במשכן, ושלא בדרך זו נעשתה ההבערה במשכן. אלא דעתם לאסור.

וביאור הסברא לאסור נראה, שהוא הואיל שאף בחשמל נעשה הדבר כדרך הבערה גמורה, אלא שנעשה בשכלול יותר, והיינו שבימי קדם היו מייצרים החשמל על ידי חיכוך אבנים (כמבואר במס' ביצה לג.), ואחר כך נתחכמו לייצר הגופרית, ואחר כך נתחכמו לייצר הבערה ע"י חשמל, אבל בכל הדרכים והאופנים לבסוף מתקבלת אותה תוצאה של הבערה, ולפי זה נראה עוד שאף בנידונו שנתחכמו עוד יותר, ושכללו אופן ההבערה שאף על ידי דיבור בלבד נעשית מלאכה זו של החשמל, בכל זאת בכלל מלאכת ההבערה היא, ונחשבת מלאכה כדרכה, הואיל שאינה דרך משונה אלא כעיקר הדרך הרגילה רק בשכלול יותר, ואם כן הוא נכלל

"סמראט-האוס" - "בית חנם" האם מותר להשתמש בו בשבת

בענין מה שהתחדש בדורנו ומצוי בחו"ל (ולאחרונה גם בארץ) בבתיים מודרניים שהשתכללו במכשירים חשמליים מיוחדים, שעושים רצון האדם על ידי דיבור בלבד (זיהוי קול"ר) ללא מגע יד אדם, וכגון שהאדם אומר "להדליק את האור", והאור נדלק על ידי שמיעת זיהוי קולו, וכן אם האדם אומר "אני רוצה קפה", מכונת קפה מכינה הקפה מיד ללא שיעשה האדם שום מעשה כלל. האם יש מקום להתיר הדיבור במצב זה בשבת בכדי שתעשה הפעולה מאליה.

בגמרא סנהדרין (קא ע"א) שנינו "לוחשין לחישת נחשים ועקרבים בשבת". ופירש רש"י: ולוחשין על נחשים ועל עקרבים בשבת, בשביל שלא יזיקו, "ואין בכך משום צידה", עכ"ל. וכוננת רש"י נראה שבא לומר שאף שלכאורה צד את הנחש על ידי דיבורו [על ידי אמירת לחש מסויים המועיל לזה], בכל זאת אין בכך משום איסור צידה הואיל שאין כן הדרך לצוד. וכן ראיתי להגאון ר' יהודה שמואל אשכנזי בספר גזע ישי (מערכת האל"ף אות א, ערך "אדם"), שדן אם מותר לברוא אדם בשבת על ידי ספר "היצירה", שנברא על ידי צירוף שמות הקודש שאומר בפיו, ובראשית דבריו הביא דברי רש"י וביאר בדבריו כנ"ל, וכתב ללמוד מזה שכל מלאכה שלא נעשית כדרכה ולא נעשה מעשה בידיים, אלא על ידי דיבור בלבד, לא נחשב מלאכה, ולפי זה יש להתיר הנדון בשאלתו. אלא שהרב גזע ישי עצמו הביא דברי הגאון ר' יששכר בער איילנבורג בספרו באר שבע (סנהדרין שם), שהקשה על פירוש רש"י ופירש כוונת הגמרא כדברי הרמב"ם (פי"א מהל' ע"ז הי"א) שכוונת הגמרא בהיתר ללחוץ על הנחשים והעקרבים הוא לומר שאף שאסור להרבות בשיחה בטילה בשבת, בכל זאת בזה התירו לו לעשות כן בסכנת נחש ועקרב. והרב גזע ישי לא הסכים עם דברי הרב באר שבע. והביא דברי מהר"א אלפנדארי בספר מרכבת המשנה (פי"א מהל' ע"ז דף יז ע"א) שכתב לפרש כוונת רש"י באופן אחר, והוא שמדובר באופן שיש סכנה, וזה מה שכתב רש"י "שלא יזיקו", ולכך אף שבדרך כלל גם בלחש יש איסור צידה, בכל זאת במקרה שיש סכנה שלא יזיקו מותר. עכ"ד. וגם דבריו דחה הרב גזע ישי לנכון מחמת ב' טענות, האחד שאין נראה כן כוונת רש"י, שממה שפירש רש"י ש"לא יזיקו", ולא פירש שזה סכנה ממש (שהלא יש חילוק בזה כמבואר בפוסקים ובש"ע סי' שטז סעיף י), וסתם העיקר, ואחר כך פירש שאין בכך משום צידה, משמע שבכל אופן ששייך היזק מותר, ולא

בעיקר איסור החשמל אשר גבלו ראשונים. ושוב ראיתי בשו"ת יביע אומר (שם אות ח) שהקשה סתירה בעיקר עשייה על ידי דיבור, וכתב לתרץ כעין מה שכתבתי, שבמקום שאינו בדרך הטבע כלל, אינו בכלל מעשה, אבל כשהוא דרך טבע ודאי שיש לחייב.

מדוע אין איסור לבשל בחמה ע"פ מדרבנן

אלא שבגמרא שבת (לט ע"א) מצינו שהתירו לכל הדעות לבשל בחמה, וכתב רש"י שהטעם משום שאין דרך בישולו בכך, ע"ש. ולכאורה קשה מדוע אינו אסור לכל הפחות מדרבנן כמו כל מלאכה הנעשית בשינוי. (ועיי' להרב ראש יוסף שם שכתב שלא הבין דברי רש"י). וראיתי בשו"ת אגרות משה (או"ח ח"ג סי' נב) שכתב שעיקר ההיתר הוא משום שלא היה בישול כזה במשכן, וגם אינו אסור משום תולדה משום שאינו דומה לבישול באש, ע"ש. ולפי זה לכאורה גם פעולת החשמל שאינה דומה כלל למלאכת המשכן, יש להתיר אפילו שדרכו בכך. אבל שוב ראיתי בשו"ת מנחת שלמה (ה"א סי' יב הערה 4) שכתב שצריך לומר שקבלה היתה בידם שבמלאכת בישול דוקא אין לאסור דבר שאינו דומה למלאכת המשכן, וא"כ אין ללמוד מזה לשאר מלאכות. ועוד שבאגלי טל (מלאכת אופה ס"ק מד) כתב שבישול בחמה שונה הואיל שאינו מתבשל כמו באש, והיינו שהתוצאה שלהם שונה במהותה, ולכך התירוה לכתחילה. ולפי זה כאשר נעשית אותה תוצאה ממש כמו בנידוננו אין להתיר.

האם מותר לכבות אש ע"י סגולה, ואם יש ללמוד מזה לנדוננו

והגאון הפתח הדביר (סי' שלד סעיף כ אות ז) דן במקרה שפרצה דליקה ב"מ בשבת, האם מותר לכבות את האש על ידי סגולה, וכגון על ידי בגד שיש בו דם נדות שמשמים אותו כנגד האש, או על ידי אמירת מזמור שיריו לה' שיר חדש, והעלה להתיר, כיון שלא עושה שום מעשה לכבות אלא שהוא התעוררות תחתונה כדי שיהיה התעוררות עליונה, והמכבה הוא כביכול המשגיח בתחתונים, והרי זה גרמא של גרמא ואין חשש איסור. ע"ש. ואף שבנידוננו גם לא עושה שום מעשה אלא על ידי דיבור בלבד, נראה שאינו דומה, כי בנדון הדליקה מכבה על ידי "סגולה", ולא מוכרח שיעשה כן ויתכבה, מה שאין כן במלאכת מכשירים אלו שהיא פשוטה וברורה לעבוד ע"י הדיבור, ובעת דיבורו מיד נדלק האור או מכונת הקפה וכדומה (אא"כ יתקלקל המכשיר שהוא דבר רחוק), ולכן אין ללמוד קולא מדבריו. וכן נראה מדברי הל"ק"ט (ח"ב סי' צח) שכתב שההורג נפש על ידי שם או כישוף, נראה שחייב. ומבואר דאף כשלא עשה מעשה, חייב. ושוב מצאתי שכן התבאר חילוק זה בדברי השואל בספר קהילות יעקב להגאון הסטייפלער ר' יעקב ישראל קניבסקי (ב"ק סי' מה) שכתב לחלק בין דבר הנעשה ע"י סגולה לבין דבר טבעי.

דבר שכן דרך עשייתו - אם מותר בגרמא

וע"ע להרב פסקי תשובות (סי' שלד אות ז) שהביא בשם הפוסקים שבדבר שכן הדרך בעשייתו, אסור אף בגרמא, ע"ש. ואף לדעת מרן רבנו היביע אומר (ח"י האו"ח סי' כו אות ב) שסובר להתיר גרמא בשבת אף שלא במקום הפסד, ע"ש. מ"מ הרי הוא מודה לאסור במלאכה הנעשית על ידי דיבור באופן שכן היא הדרך, וכמו שהבאנו מדבריו לעיל בשו"ת יבי"א (ח"א האו"ח סי' יט סוף אות י) שכתב שבדבר שהוא על פי דרך הטבע, פשוט שדיבורו והבל פיו חשוב כמעשה, ע"ש. [וע"ע ביבי"א חלק י' הנז', בסוף התשובה שציי' הרב זצ"ל לשו"ת טוב טעם ודעת (קמא סי' קעה), וע"ע בחזו"ע שבת (ח"ד בעמ' שנה-שנט) משה"ק מדברי התרומת הדשן (סי' סו) ואכ"מ. ועיי' בשו"ת הלכה למשה ח"ב סי' לד בזה].

אופנים שיש לחוש בזה עוד משום "ודבר דבר"

ונראה שיש בזה חשש עוד משום מה שכתוב בשלחן ערוך (סי' שז סעיף א): "ודבר דבר", שלא יהא דבורך של שבת כדבורך של חול, הלכך אסור לומר, דבר פלוני אעשה למחר, או סחורה פלונית אקנה

למחר, ואפילו בשיחת דברים בטלים אסור להרבות. וכמבואר במשנה ברורה (סק"א) שאסור לומר דבר שאסור לעשותו בשבת. וכשהוא מזכיר בדיבור "להדליק את האור" וכיוצא בזה, הרי זה בכלל. אלא שדבר זה יכול לתקן על ידי שיכוין את המכשיר שיעבוד על ידי אמירה אחרת, וכגון שבזמן שרוצה שידלק האור יאמר "שלום וברכה", וכדומה. ומ"מ יש לאסור הדבר אף באופן זה מעצם ההדלקה כנ"ל.

עוד יש בזה משום זילותא דשבתא

ומלבד כל האמור, יש עוד להעיר בזה ממה שכתב הגאון ר' שמואל הלוי וואזנר בשו"ת שבט הלוי (חלק י סימן נז): לענין שאר המצאות של היום שאפשר להפעיל כידוע בתי חרושת שלמים שעובדים מעצמם כאשר עיני ראו, ועושים שבת כחול אשר אין לך זלזול שבת מדרבנן גדול מזה, ואם נמצא במקצת אחרונים צדדי היתר לזה וכיו"ב אין דעתי העני' נוחה בדבריהם. עכ"ל. וע"ע בשו"ת אגרות משה (האו"ח ח"ד סי' ס) שנשאל אם מותר לבשל בעצם יום השבת על ידי שעון שבת המכוון מבעוד יום, והשיב שפשוט שאסור להתיר זה, שהרי על ידי זה יכולים לעשות כל המלאכות בשבת ובכל בתי החרושת, ואין לך זלזול גדול לשבת מזה, וברור שאם היה זה בזמן התנאים והאמוראים היו אוסרין זה, כמו שאסרו אמירה לעכו"ם מטעם זה, ע"כ. ואמנם בשו"ת יביע אומר (ח"י האו"ח סי' כו אות ז) העיר על דברי האגרות משה שאיסור אמירה לעכו"ם הוא כדי שלא תהיה השבת קלה בעיניהם ויבואו לעשות מעצמם, וכמ"ש הרמב"ם (פ"ו מהל' שבת ה"א), ואילו בשעון שבת, מתוך שלא התרנו לו לבשל באופן ישיר כמעשהו בחול, ניכרת בזה קדושת השבת, ע"ש. אבל כל זה לא שייך בנידוננו, שהרי בבתי "חכמים" אלו שהחשמל מופעל על ידי דיבור, כן הדרך היא אף בחול, ונמצא שאין היכר כלום בין שבת לחול, ולכן אין הדבר דומה לשעון שבת - המיועד לשבת בדרך כלל. ולכן נראה פשוט שבנידוננו אף מרן רבנו היביע אומר זצ"ל יודה בפשטות לאסור, וכמו שכבר הוכחנו לעיל מדבריו ע"ש, ודוק. [ומרן ראש הישיבה הגר"מ מאזוז שליט"א בשיעורו השבועי (גליין בית נאמן מס' 104 הערה 32) דיבר על מקרים מהדרין שאפשר לכיין אותם על מצב שבת, ובתו"ד אמר: היום כל בעלי החיים חכמים וגם המכונות חכמות וגם הכפתורים חכמים וכו', אבל תדעו שמזה יכולים להימשך דברים לא טובים, כי אמרו שיכולים לעשות אוטו שיקבל הוראה ביום שישי שבשעה פלונית בשבת יזוז וילך מכאן לשם וכו', יש גבול לדבר הזה, ואסור לחפש היתרים יותר מדי. אבל זה יכול לעזור לגבי המקרה כי אדם עלול לשכוח].

הולדת זרם זמני בגרמא

והנה מרן רבנו זצ"ל בספר חזון עובדיה (ח"ה עמ' רלז) הביא בקצרה (בהערות) דברי הרב ציץ אליעזר (חלק ז סימן טז) שכתב להקל במחזיק מפתחות שורק, שכאשר האדם שוכח היכן הניחו, האדם מצפצף או מוחא כף, והמחזיק מתחיל לצפצף מאליו, ופסק שמותר לשרוק בשבת כדי למוצאו. [וכפי הנראה מדברי הרב ציץ אליעזר שם בהדיא, מכשיר זה פועל באופן חשמלי], ובחזו"ע שם הסכים עמו להלכה, ושאין בזה בית מיחוש הן משום השמעת קול, והן משום הולדת הזרם, שהרי האדם לא עושה מעשה, וגם כיון שהשריקה לא גורמת ישירות שהמחזיק מפתחות יצפצף, אלא על ידי השריקה הוא משחרר גומי ונוצר מגע בין שני החיבורים הגורמים לצפצוף, הדבר נחשב בגדר גרמא. ע"ש. ולכאורה הדברים צריכים ביאור, שאף שאין לחוש משום השמעת קול, סוף סוף אין להקל בחיבור הזרם שאין להתיר גרמא בחשמל, וכאמור. וכן בספר ילקוט יוסף (שבת ה סי' שלח סעיף ט בהערות) הביא דברי הציץ אליעזר, והעיר כנ"ל בזה הלשון: ואמנם במה שכתב בציץ אליעזר שם דחשיב כגרמא, אין זה ברור, ועיי' בשו"ת יביע אומר חלק ב' (האו"ח סימן כו אות יד) שהביא מהרב ציץ אליעזר בחלק א' (סימן כ פרק ו' אות י) שכתב לדון להתיר להדליק חשמל ביום טוב, משום דיש לומר שהאיסור של מוליד הוא רק כשעושה בידיים כל ההולדה, דומיא דאין מוציאין אש מן האבנים, אבל לגרום הולדה כמו בנידון החשמל, שעל ידי גרמתו בלחיצת הכפתור עובר הזרם דרך שם ונכנס למנורה, ושם נולד

וזאת ליהודה

מתורת הרב יהודה נסיר שליט"א

ראש כולל להוראה "עץ חיים" ובית הוראה "אור יוסף"

מעשה בנוס תה - רק 'אשת אברך'?

היא שפתה לו כוס תה מהביל, הניחה כמה פרוסות עוגה לאו דווקא מעשי ידיה להתפאר בצד הצלחת, והניחה את המגש עם כל הכבודה על השלחן לצד הגמרא הגדולה המונחת על השלחן וניצבת אל מול פניו. בעלה היקר יושב ללמוד, כעת בשעות הערב המאוחרות, מוצאי שבת, ללא ראש כולל ערב וללא כל מביט מן הצד, "מגיע לו שאפנק אותו מעט", כך חשבה. בעלה הודה לה בחיך ושב לתלמודו.

אחרי כמה ימים, באחת מהשיחות הרבות בין בעל לאשתו, על כוס קפה ועוגה היא החליטה לשתף את בעלה, "שמתי לב שבימים האחרונים הלימוד שלך אחרת לגמרי, אתה ממחר לכולל בשמחה, חוזר ולאחר שיחה ומנוחה קצרה שוב תופס את מקומך מול הסטנדר או השלחן אל מול הגמרא", "אתה לא יכול לתאר לך כמה אני שמחה", סיימה את דבריה.

"את רוצה לשמוע משהו מעניין?", שאל וענה בלי להמתין לתשובה, "במוצאי שבת כשישבתתי אל מול הגמרא, לא התכוונתי כלל לשבת וללמוד כמה שעות", התוודה, "חבר מהכולל ואני התווכחתי על איזה מקור בגמרא, והתכוונתי לפתוח את הגמרא שוב לכמה רגעים כדי להראות לו למחרת את המקום בדיוק". "אבל... את, הגשת לי את כוס התה והעוגיות בשמחה ועיניים קורנות, מה אומר לך, לבי התרחב" "עד כדי כך אשתי מעריכה את הלימוד שלי?" עם השמחה וההרגשה הנפלאה הזו החלטתי בהחלטה של רגע לגמוע עוד כמה דפי גמרא, "אם אשתי מאמינה שאני שקדן כזה כנראה יש בזה משהו, אמרתי לעצמי".

למחרת בבוקר קמתי עם סיפוק וחשק שהרבה זמן לא חשתי, לא יכול להסביר, ממש רצתי לכולל, ה"סדר" היה נפלא, וכמעט לא היה לי חשק לחזור לבית לארוחת צהרים, את מבינה לבד מה קרה ב"סדר" הבא ובכל הימים שלאחריו, הכל בזכותך ובזכות כוס התה שלך" סיים.

א-ל-ו-ו-!!!, והדבר הכי פשוט הוא לעסוק בחובתם של בני התורה, אבל הפעם החלטנו לגעת ממש בקצה המטה, בזכותה והשפעת הרבה של 'אשת החיל', 'הרבנית' העזר כנגדו.

לא אחת נשמעת לה אשה כאשר מפיה יוצאות המילים הבאות: "בעלי, כן, סתם אברך כולל...", האמנם, האם יש דבר כזה "סתם" אברך כולל!?

האור מאליו וכו'. ע"ש. וכן כתב מהר"י רזנברג בקונטרס מאור החשמל. ולפע"ד היתר חלוש וקלוש הוא, שנראה דלא חשיב כהאי גוונא גרמא, מכיון שהכל נעשה תיכף ומיד עם לחיצת הכפתור, וגירי דיליה הוא, וכמו שכתב בכהאי גוונא בשו"ת זרע אמת חלק א' (סימן מד). ע"ש. וזהו הטעם שהמדליק חשמל בשבת חייב, ולא חשיב גרמא. וזהו טעמם של כל יתר האחרונים שלא חששו להיתר זה כלל, ואסרו הדלקת החשמל ביום טוב. וראה עוד בשו"ת יביע אומר חלק א' (סימן יט אות ב-ו). וכן כתב בספר החשמל לאור ההלכה (דף קלח ע"ב) דמה שכתב הרב ציץ אליעזר הנז' אינו נכון כלל, שאין זה חשוב כגרמא. והסכים לאסור הדלקת החשמל ביום טוב. עכ"ד. ומינה לנידון דידן, דכיון שמיד עם הישמע הצפצוף או השריקה, ובפרט מחזיק מפתחות המשמע צפצוף, והדבר נעשה תיכף ומיד ללא כל שהייה, ואין זה ברור דחשיב כגרמא. ועוד, דכיון דדרכו בכך, שמא חשיב כמעשה ולא כגרמא. ושאלתי למרן אממ"ד (שליט"א), והשיב לי, שאכן לפום ריהטא נראין דברינו להחמיר. ובפרט במחזיק מפתחות שכאשר שורקים נדלקת מנורה בכח אלקטרוני עם הצפצוף. וצ"ע למעשה, עכ"ל הרב ילקוט יוסף.

אולם הן אמת שמרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל בחזו"ע שם, הביא דברי מר בריה הרב ילקוט יוסף הג"ל ודחה דבריו והעלה להקל כנ"ל, וצ"ע. ושוב ראיתי שהרב ציץ אליעזר שם כתב בתוך דבריו: "וזה היתר הוא אפילו אם יש בו איזה פנס ונולד על ידי כן זרם זמני, מכיון שהוא גם רק על ידי גרמא. יעויין בנוגע למוליד כזה בספרי שו"ת צ"א ח"ו סימן ו' יעו"ש וקחנו משם לנידוננו", ע"כ. ומשמע שכל כוונתו להקל אינה אלא באופן זה שנולד זרם זמני שאינו מתקיים. ובאמת עיינתי בשו"ת ציץ אליעזר בחלק ו' הנזכר שציין אליו הציץ אליעזר בעצמו, ושם האריך הרחיב הציץ אליעזר בענין הפעלת מכונת שמיעה לשבת, והביא ודן בזה בכמה סוגי מכונות, והקל שבהם מכונת החרשים שהיא מכונת מערב שבת באופן שאין צורך בהפעלת הסוללה בשבת, אלא שבדיבור או שמיעת קול, הזרם נולד, ודן (באות יא) אם יש לאסור את הדיבור אל החרש הזה, שהרי האדם המדבר מפעיל בדיבורו אליו את הזרם שבמכשיר, ואחר שפלפל בזה כתב (באות יג): ומתוך כך נראה דבאמת אין גם לאסור אפילו את הדיבור אליו ואין בהדיבור לא משום בונה וגם לא משום מוליד, והוא "בהיות ויש כאן רק בונה או מוליד לרגע קט ומיד עם הפסקת הדיבור הוא נסתר ונכלה מאליו. ומסתבר לומר שבאופן זה לא נקרא שנעשה מעשה חדש". ע"כ. ומבואר כנ"ל, שכל היתרו במחזיק מפתחות, הוא הואיל שיש כאן תרתי לטיבותא, האחד שהוא בדרך גרמא, והשני שהוא מוליד זרם זמני לרגע קטן. וכל זה אינו שייך בנידוננו ואין ללמוד ממנו להקל, שהלא בודאי נח לו בהפעלת המכשירים על ידי דיבורו ולכן הוא מדבר, ואינו נעשה לחבירו אלא לעצמו. וגם הציץ אליעזר שב וחיזק ההיתר שהולדת זרם זמני מותרת מדברי הגינת ורדים להג"ד אברהם הלוי (כלל ג' סי' יד) שהתיר לרחוץ בבורית בשבת אף על גב שעושה רתיחה והוי כעושה בריה חדשה, מ"מ "כיון שאינו אלא לשעה לא יחשב מוליד", ע"ש. הרי דמוליד לשעה לא הוי מוליד. ולכן שפיר יש לצרפו לסניף חדש בנידוננו שהמדובר לענין הולדת זרם ושכמעט כל צדדי ההקלה כנ"ל ביה. עכת"ד הציץ אליעזר בתוספת נופך. ומכל האמור מבואר כנ"ל, שכל הקולא במחזיק מפתחות זה, הוא הואיל שהוא גרמא וגם זרם זמני וקצר, אבל בנדון כמו נדוננו, שאמנם הוא בגרמא אבל אינו זמני וקצר, אין להקל. ובזה תתיישב דעת מרן הראש"ל זצ"ל שבשו"ת יביע אומר דחה בתוקף דברי המיקלים בחשמל משום גרמא כנ"ל, ומאידך כתב בחזו"ע הנ"ל להקל במחזיק מפתחות כנ"ל, ודוק.

ומכל האמור

נמצינו שאין להורות היתר כלל בשימוש במכשירים אלו המצויים בבתים המודרניים בעצם יום השבת אף ע"י דיבור, והשימוש בהם אסור מעיקר הדין ממש. [מתוך שו"ת הלכה למשה חלק ב סימן לד].

המשך בעמוד 4

אבל אם הוא מרגיש לא מוצלח, אין לו חשק להשקיע, משום שכביכול הוא משקיע לחנם, ואדם שאינו עומד בזמנים או שהוא מפסיק בכל פעם בעבודתו ונפסקת חוט מחשבתו, אכן מרגיש לא יוצלח, ואם כך הוא בסתם עבודה על אחת כמה וכמה בלימוד התורה שהרצף בו הוא סוד הקדושה (כמו שכתב החזון איש באגרותיו) והוא מאמץ מוחי הדורש רצף של שעות בלא הפרעה. לא לחינם, אמר אביי, אחד מגדלי האמוראים: אם תאמר לי אמי אם "קריב כותחאי" (לעשות עבודה קלה) שוב אינני יכול ללמוד (עירובין ס"ה.). ואם כך אמר גדול הדור בתקופת התנאים והאמוראים מה נאמר על אברך בן ימנו, החפץ לעסוק בתורה.

אשריכן נשות החיל, נשות האברכים - בחירי העולם כולו, שכן כל העולם לא נברא אלא בשביל העוסקים בתורה! אשריכן על העוצמה האדירה, להשליך עולם ומלואו מאחרי הגב, ולעמוד לימין בעליכן שיזכו לעסוק בתורה עוד שעה ועוד רגע, מי יכול למדוד את שיעור קומתכן הנשגבה אצל בורא עולם, ואצל כל מי שעניינים לו לראות ולב להבין.

הרבה הצלחה וסייעתא דשמיא

בדורנו, שלא כמו בדורות עברו בהם יחידי סגולה ממש זכו שבעליהן ישבו ויעסקו בתורה בלבד יום ולילה, רבים הם שזכו לכך, ועם השמחה הגדולה לצערנו הדבר גורם לאשת האברך, לדחוק בבעלה לפעמים לצאת מהכולל "קצת" מוקדם, להגיע "קצת" מאוחר, ולו "פעם אחת"... "רק" בשביל לשמור על הילדים... או לדרוש ממנו קניות של דברים מסוימים או במקומות מסוימים שיגרמו לו לאחר מכן לטרדות לא קטנות, מאין יבוא כספי? "כיון שממילא בעלי הוא 'סתם אברך', וממילא הוא לומד כל היום (ולא מגיע לשום מקום)", מה יקרה אם יפסיד רבע שעה פה או חצי שעה שם", "במקום ללמוד מוקדם, שיישאר רבע שעה מאוחר" (וכן הלאה עוד הרבה דוגמאות).

אם הייתה אותה אשה יקרה, אשת האברך, אשת תלמיד חכם, מבינה שעל ידי ההפסקה ה"קטנה" שהיא מפסיקה את בעלה, או ע"י האיחור ה"קטן" היא גורמת לו לאבד את הרצף בלימוד, וגרוע מזה, לאבד את החשק בלימוד, כי טבע הוא באדם, בדבר שבו הוא מרגיש מוצלח, יש לו חשק להמשיך ולהשקיע, וההשקעה הזאת גורמת לחשק גדול יותר וכן הלאה ועל ידי זה זוכה הבעל להתעלות ולעלות מעלה מעלה.

מרבית טהרה בישראל

קנה לך פרקליט ליום הדין

גם הגאון הגדול ר' דוד יוסף שליט"א חבר מועצת חכמי התורה ממליץ:

בא זרכוש לך מניית נצח בביסוס בית ההוראה

המורה ומרבה תורה וטהרה בישראל

אנא! בואו להיות שותפים איתנו להרבות תורה וטהרה בישראל, לטם שמים, לזכות את הרבים - לעשות רצון ה' כדת וכהלכה

ע"י הפקדה לחשבון הבנק: בנק לאומי < סניף: 785 < מס חן: 03645795 או בפלא' 0527-150-637

פיטוי הרכיב שאין לאצף אמע

